

Književna poročila.

Mjesečnik pravnčkoga društva u Zagrebu prinaša v 2. let. broji naslednje razprave: Uredjenje vrednote (valute). — §§ 421. 427. k. p. Spisal dr. Mudrovčič. — Kako da se nendirajuć u temeljna načela, na kojih počiva u nas valjajući gradjanski parbeni postupnik, isti postupnik preuredi, e da se poluči brži postupak u redovitih gradjanskih parnicah? Priobčil dr. M. Biščan. — Četrti medjunarodni kazniionički kongres u Petrogradu. Priobčil S. Kranjčić.

Das allgemeine deutsche Handelsgesetzbuch nebst den sich daran anschliessenden Reichsgesetzen. Herausgeg. von Dr. Carl Gareis und Otto Fuchsberger. Berlin, J. Guttentag, Verlagsbuchhandlung 1891. XII. + 1272.

Profesor Gareis iz Königsberga, znameniti učenjak in pisatelj v trgovskem, državnem in mednarodnem pravu, pa sodni svètnik Fuchsberger iz Bayreutha, ki je uže dal na svitlo praktično zbirko „Die Entscheidungen des Reichsoberhandelsgerichtes auf dem Gebiete des Handelsrechtes“, torej sloveč teoretikar in poznat praktikar sta se tu v delo združila in, kakor vse kaže, priredila sta komentar k trgovskemu zakonu, kateri bode lahko nadomestil vse dosedaj rabljene komentarje, kakor so Hahnov, Pucheltov, Kowalzigov, Makowerjev itd. Delo je jako obsežno in pretresa vso tvarino trgovskega prava, trgovski zakonik kot temelj, potem pa vse zraven spadajoče nemške zakone. Izdajatelja sta zbrala in vsprejela, kakor je videti, vse, kar se je dosedaj dognalo v trgovsko-pravni doktrini in praksi, tako da je njuno delo popolna slika sedanjega znanstvenega in pravosodnega stanja na polji trgovskega prava ter sorodnih tvarin. Zanimiva je uredba v tem komentarji. Najprvo nastopi posamezen zakonov člen. Za njim opozarja delo na materijalije zakona, na dotične opomnje v komisijskih zapisnikih. Pri vsakem členu nahajamo potem abecedno kazalo vsebine, to so tiste besede natolčnice, katere so vzete iz tako-imenovanih opomenj (Bemerkungen). Opomnje so namreč posamezne točke razlage k posameznim zakonovim določbam in stojé druga za drugo pod svojo številko za omenjenim abecednim kazalom. To kazalo pa pomaga dobiti tista mesta v komentarji, katera se tu ali tam bavijo z dotično točko v dogmatičnem, historičnem, pravoprimerjajočem ali kritičnem pogledu. Literatura stopi povsodi v veljavo in naznanjen je natanko vsak vir; tako so tudi judikati, zlasti nekedanjega državnega viš. trgovskega sodišča in sedanjega državnega sodišča, v prid obrnjeni. Vrhu tega pa se tudi po vsem delu jako poučno primerja s sorodnim zakonodavstvom, opozarja se n. pr. na posebnosti avstrijskega prava, zlasti gledé borz itd. Tu in tam naletimo pred kako skupino paragrafov na sistematski ekskurs o dotični snovi, redno se vrste pravnozgodovinske pripomnje in nasveti „de lege ferenda“. Delo je torej po osnovi in vsebini izvrstno, nekaj posebnega. Uzor, ki sta ga izdajatelja imela pred očmi, označila sta sama s temi-le krepkimi besedami: „Nach unserer Meinung soll ein Gesetzescommentar eine Brücke

nje, ker ž njim je poslavljen mož, kateri se uže davno zares odlikuje kot pravnik in uradnik, kateri se ni po ničemer drugem, nego po svojih duševnih vrlinah, dasi sin le slovenskega oratarja, popel do našega sodnega predsednika. Po svojem obširnem in vsestranski temeljitem znanji, po svojem duhovitem uradovanji in uzornem izpolnjevanji zakonov pridobil si je sedaj novo, prečastno Najvišje priznanje in s tem proslavil tudi ves slovenski pravniški stan, kateri je vedno ponosen bil, da ga ima v svoji sredi. Dal Bog, da odlikovani predsednik uživa še dolgo in veselo zasluženost!

— (Dež. sodišču Celovškemu predsednik, dr. Fr. baron Mylius) odlikovan je z vitežkim križem Leopoldovega redú

— (Viš. dež. sodišču Graškemu predsednik, dr. vitez pl. Waser) praznoval je dne 12 t. m. osemdesetletnico svojega rojstva. Uradniki v okoliši Graškega višjega sodišča, odvetniška zbornica in pravniško društvo v Gradci oddali so jubilarju čestitajoče adrese.

— (Viš. dež. sod. svètnik A. Levičnik) v Ljubljani določen je članom deželne komisije za agrarske operacije na Kranjskem do konca 1893. leta.

— (Pravničko društvo u Zagrebu) imelo je dne 21. februarija svojo glavno skupščino. Odborovo izvestje o delovanji društva v prošlem letu se je tudi letos tiskano razdelilo med društvenike, katerih šteje sedaj društvo 505. Društvenih dohodkov je bilo 4059 gld. 37 kr., a stroškov 3660 gld. 14 kr., prebitka torej 396 gld. 23 kr. Za l. 1891. je društveni predsednik: dr. Iv. pl. Burgstaller, dosedanji predsednik; podpredsednik: odvetnik M. Daubach; blagajnik: prof. dr. J. Pliverić; tajnik: dr. M. Bišćan; urednik „Mjesečniku“: prof. dr. B. Lorković, urednik mu od l. 1875.

— (Právnícká Jednota) v Pragi imela je dne 5. preteklega meseca svojo glavno skupščino z letnimi poročili, s proračunom in volitvami za leto 1891. na dnevnem redu. Iz poročila tajnika dr. L. Vaněka zvemo, da je imelo to znamenito društvo čeških pravnikov koncem l. 1890. društvenikov 334, računskega prebitka 1801 gld., društvenih shodov 9, knjižnico s 1525 deli. Društveno glasilo, češki „Právník“, tiskal se je v 900 izvodih. Za bodoče društveno leto so izvoljeni: starosta: c. kr. dvorni svètnik prof. dr. Ant. Randa; namestnika staroste: dr. Lud. vit. Aull in višjesod. svètnik Karol Dreszler; tajnika: dr. L. Vaněk. koncipist dež. odbora in dr. F. Pantůček, avskultant, vsi v Pragi.

— (Zagovorništvo in kazensko sodstvo.) Na Dunaji se je zadnji čas članu tamošnjega barreau-a pripetil slučaj, kateri je močno vznemiril pravnike, zlasti zagovornike in kateri se je tudi naznanil pravosodnemu ministerstvu. Dunajski odvetnik dr. M. O. prevzel je ex offo-zagovor za delavko, katera je bila obdolžena, da je otrovala svojega moža. Bilo je dejanje zaradi tega čudno, ker je obtoženka svojega soproga vpričo svedokov posilila z juho, katera je bila s fosforom okužena in jako zoperna

po duhu in okusu, tako da je otrovanje moraló priti na dan; dovoljnega nagiba v to tudi ni bilo. Zagovornik se je čutil dolžnega, sprožiti vprašanje, je li ženska sploh pametna, in zgodilo se je po želji porotnikov, da se je jelo preiskovati duševno stanje obtoženke, ter je tako vsa stvar povrnila se v predpreiskavo. — Pri drugi obravnavi vèdla se je obtoženka jako čudno. Toda zvedenca sta določno izrekla mnenje, da obtoženka sicer kaže znake histerije, da pa ni na duhu bolna, nego da dela na videz in da je zmožna preudarka. — Poprej, ko je med obema obravnavama tekla preiskava, izpovedala se je družica obtoženke iz iste celice, da jej je obtoženka dejala, da ima zdravnika za norca in da jej je to zagovornik svetoval. Tudi je bil ujetničar obtoženko naravnost povprašal, ali je ni zagovornik „naučil“. Po predlogu zagovornikovem se zapisnik o zaslišanji obtoženkine družice ni prečital, nego le-to so zaslišali kot pričo, in povedala je, da jej je obtoženka samo rekla, njej bi bil zagovornik ali drugi gospód v zagovorniški sobi, ko jo je pogledal, s potezo obraza ucepil misel, naj se nóro naredi. Obtoženko so krivo spoznali, v smrt obsodili, a pomiloščena je v dolgoletno uječo. A ni še konca. Pol leta potem dobi zagovornik dr. M. O. povabilo, naj pride k deželnemu sodišču v kazenskih rečeh odgovarjat se na ovadbo, ki je storjena zoper njega zaradi goljufije. Preiskovalni sodnik izpraševal je zagovornika dolgo, kako je zagovarjal, zlasti, kako je na drobno občeval z obtoženko. Dva dni kasneje se je zagovorniku naznanilo, da je državno pravdníštvo nehalo preganjati iz pravnih razlogov. Podloga predlogu drž. pravdníštva, naj se prične uvodna preiskava, bila je zopet izpoved obtožene Magdalene T., katera se je svoji prednici udala, da je delala samo na videz. — Vznemirjenje, katero je zaradi tega nastalo v odvetnikih, snuje se najprvo od tod, ker je drž. pravdníštvo tako brzo postopalo proti zagovorniku zaradi brezčastnega zločina, dasi tu prav za prav niti ne more biti govora o hudodelstvu goljufije, kar je drž. pravdníštvo sámó takoj uvidelo. Poudarja se nadalje, da zagovornika po §u 152. kaz. pr. r. ni móči siliti v pričevanje, tu pa se je izpoved izsilila iz njega kot obdolženca in se je zatorej poskušal ovreči jedini zagovorni privilegij: privilegij tajnega, nikakemu nadzorstvu in nikaki preiskavi podvrženega razgovarjanja z obtožencem. Ta tajnost se je postavila kot ščit za obtoženca, a postati ne sme orožje, katerega bi se naj poslužil obtoženec zoper zagovornika v svoji sebičnosti ali duševni bolezni. Postopanje zoper zagovornika dr. M. O. je usekalo rano v zagovorníštvo sploh in v princip. Odvetnik, ki svojemu klientu svetuje, naj se proti resnici zagovarja in na videz dela, prestopi oblast zagovora, greši zoper čast in dostojnost stanu, in mora se opravičiti pred disciplinarnim svetom, — nikakor pa ne zadolži kaznivega dejanja.

„Slovenski Pravnik“ izhaja 15. dne vsacega meseca in dobivajo ga člani društva „Pravnika“ brezplačno; nečlanom pa stoji za vse leto 4 gld., za pol leta 2 gld.

Uredništvo je v Ljubljani, štev. 8 na Bregu; upravništvo pa na Križevniškem trgu štev. 7.